

OPERATIIVINEN SOPIMUS 2020

Toimiala: Hyvinvointitoimiala

Palvelualue: Perhe- ja sosiaalipalvelut

Sopimuksen tarkoitus:

Operatiivisessa sopimuksessa määritellään palvelualueen tavoitteet palveluiden järjestämiseen, resurssien käyttämiseen ja henkilöstön hyvinvointiin liittyen. Sopimuksessa määritellyt tavoitteet ovat Sosiaali- ja terveyslautakuntaan nähden sitovia.

1 Lähtökohdat

1.1 Kuvaus toiminnasta

Palvelualueen tehtävänä on tuottaa sosiaalihuoltolain ja sosiaalihuollon erityislainsäädännön mukaisia sosiaalityön palveluja aikuisille ja lapsille, sosiaali- ja terveydenhuoltoon kuuluvia psykososiaalisia palveluja, mielenterveys- ja päihdepalveluja, terveydenhuoltolain mukaisia neuvolan ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisia psykologipalveluja, vastaanottopalveluja pakolaisille ja paluumuuttajille sekä tulkki- ja käännöspalveluita. Lisäksi palvelualueen tehtävänä on tuottaa hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluja sekä vastata riita- ja rikosasian sovittelun järjestämisestä.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät

Erityisesti mielenterveyskuntoutujien ja päihdehuollon asumispalvelujen kysyntä on kasvanut. Myös lastensuojelun ja sosiaalihuoltolain mukaisten perhepalvelujen kysyntä on pysynyt suurena.

Positiivinen rakennemuutos tuo kaupunkiin lisää asukkaita ja lisää myös perustason lasten ja perheiden palvelujen kysyntää. Parantunut työllisyys ei ole kuitenkaan vähentänyt sosiaalipalvelujen kysyntää.

Palvelujen tarvetta kuvaavat tunnusluvut	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lastensuojelun asiakkaana olevat, osuus 0-17 v. väestöstä (määritelmä muuttunut 1.4.2015)	10,4	8 %	7 %	6,8 %	6,6 %	..			
Neuvolan asiakkaana olevat lapset						12354			
Perusopetuksen piirissä olevat lapset						13568			
Lapsiperheiden kotipalvelua saavat perheet	94	124	243	321	385				
Aikuissosiaalityön asiakkaat	..	..	..	..	..	2900			
Lapsiperhesosiaalityön asiakkaana olevat perheet	..	..	..	..	..	2200			
Lastensuojelun kokonaiskustannus €/ 0-20-vuotiaasta asukas (1.1.2020 jälkihuolto-oikeus laajenee alle 25-vuotiaisiin)	1221	1220	1222	1314	1346	..			
Päihde- ja mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen kokonaiskustannus M€	..	..	13,76	14,80	14,04	..			

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Palveluja kehitetään vaikuttavammiksi ja asiakkaan osallisuutta vahvistetaan. Palvelurakennemuutos jatkuu lastensuojelussa ja asumis- ja päihdepalveluissa. Vanhemmuuden tukeminen ja terveiden elämäntapojen edistäminen ovat läpäisyperiaatteella mukana toiminnan kehittämisessä. Kehittämistyötä tehdään linjassa maakunnan sote-valmistelun kanssa.

Strategiset painopisteet:

Asiakaslähtöiset palveluprosessit: palvelualueen toiminnan ja organisaation muutos paremmin asiakkaan palveluprosessia ja työn laatua tukevaksi
Ehkäisevän työn kehittäminen.

Palvelujen kustannusvaikuttavuuden parantaminen

Esimiesten tukeminen muutoksessa: koulutukset, tiedonkulku ja osallisuus muutoksessa

Palvelujen digitalisointi – sähköisten palvelujen käyttöönotto: neuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto kärjessä

Palveluohjauksen kehittäminen: Kehittämishankkeista uusia välineitä – ODA-hankkeen tuotteet mm. ulkomaalaistoimiston kehittämistyönä

2 Taloudelliset tavoitteet

2.1 Määrärahat

1.000 €	TA 2018	TA 2019	TA 2020
Tulot	9 452	9 603	10 946
Menot	92 817	101 054	110 762
Netto	83 365	91 451	99 815
Muutos-%	+ 3,8 %		

3 Resurssien käyttö

3.1 Työvoiman käyttö

	TA 2018	TA 2019	TA 2020
Htv	774,8	797	Tavoite tarkennetaan myöhemmin
Palkat ja palkkiot	30 289 692	29 894 765	33 392
Sijaistus %	65 %	65%	<65%
Sairauspoissaolo%	3,5 %	3,5%	<3,5%

4 Toiminnalliset tavoitteet

4.1 Projektit

Hanke	Projekti	Nykyinen vaihe
Hyton kehittämisohjelma / Lastensuojelumenojen hillintä	Lastensuojelun hankintojen kehittäminen	V2 Toteuttamiskelpoisuuden arviointi (Valmisteluvaihe)
Hyton kehittämisohjelma / Lastensuojelumenojen hillintä	Lastensuojelun perhehoidon kehittäminen	V2 Toteuttamiskelpoisuuden arviointi (Valmisteluvaihe)
Hyton kehittämisohjelma / Lastensuojelumenojen hillintä	Lastensuojelun sijoituksissa oman tuotannon lisääminen ja ostopalvelujen vähentäminen	V2 Toteuttamiskelpoisuuden arviointi (Valmisteluvaihe)
Hyton kehittämisohjelma / Lastensuojelumenojen hillintä	Perheiden varhaisen tuen kehittäminen	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)
Hyton kehittämisohjelma / Lastensuojelumenojen hillintä	Perhekeskustoimintamallin käyttöönotto	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)
Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittäminen		V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)
Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittäminen	Asumispalvelujen palvelurakenteen keventäminen	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)
Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittäminen	Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelujen tehostaminen	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)
Työikäisten sosiaalipalvelujen kehittäminen		V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)
Työikäisten sosiaalipalvelujen kehittäminen	Asumisneuvonnan laajentaminen (Asta-hanke)	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)
Työikäisten sosiaalipalvelujen kehittäminen	Palvelu- ja asiakasohjauksen kehittäminen	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)

5 Henkilöstön hyvinvointi ja työelämän laatu

5.1 Toimialoittain/palvelualueittain seurattavat

Kunta 10- mittarit	TOT 2016	TOT 2018	TA 2020
Työnantajan suosittelu (suosittelee %)	67,9	58,7	70,0
Päätöksenteon oikeudenmukaisuus	2,83	2,83	3,10
Kehityskeskustelujen käyminen (kyllä %)	40,1	53,6	70,0
Lisätietoja:			

6 Tunnusluvut

6.1 Tavoitteelliset tunnusluvut

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2018	TA 2019	Arvio TOT 2019	TA 2020	Seuranta- väli
Ehkäisevä terveydenhuolto ja varhainen tuki						
Neuvolat:						
<ul style="list-style-type: none"> • kotikäynnit (terveydenhoitajat) • arvio erityisen tuen tarpeessa olevien lasten määrästä 	K/T K/T	82% 12%	90% 18%	90% 18%	90% 18%	kk kk
Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto:						
<ul style="list-style-type: none"> • erityisen tuen tarpeen muk. käynti (oppilaat, perusopetus) 	K/T	7%	18%	18%	18%	kk
<ul style="list-style-type: none"> • erityisen tuen tarpeen muk. käynti (lukio, amat. oppil.) 	K/T	8%	18%	14%	14%	kk
<ul style="list-style-type: none"> • erityisen tuen tarpeen muk. käynti (amk) 	K/T	2%	10%	10%	10%	kk
Lapsiperheiden kotipalvelun palveluseteliasiakkaat	K/T	385	425	420	420	kk
Lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelitunnit	K/T	32760	30000	38000	38000	kk
Neuvolan perhetuen piirissä olevat alle 1-v perheet (% / perheiden määrä)	S/P	122/474 7,0%	70 perhettä ja 700 käyntiä	100 asiakasta ja 500 käyntiä	100 asiakasta ja 500 käyntiä	vuosi
Hoito- ja palvelutakuut:						
Asetuksen mukaiset terveystarkastukset						
<ul style="list-style-type: none"> • Äitiysneuvola (laajat) 	S/P	100%	95%	95%	95%	kk
<ul style="list-style-type: none"> • Lastenneuvola (laajat) 	S/P	100%	90%	100%	100%	kk
<ul style="list-style-type: none"> • Perusopetus (laajat) 	S/P	90%	95%	95%	95%	kk
<ul style="list-style-type: none"> • Terveystarkastus (2. aste: lukio, ammatillinen oppilaitos) 	S/P	85%	85%	85%	85%	kk
<ul style="list-style-type: none"> • Terveystarkastus (amk, ensimmäisen opiskeluvuoden terveystarkastuksessa käyneet) 	S/P	33%/671	35%/731	25%	25%	kk
Psykososiaaliset palvelut						
Kasvatus ja perheneuvola						
<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaat • Käynnit • Jono 	K/T K/T S/P	1782 8898 ei toteudu, kiireasiakas < 2 vrk	1700 9500 <21 vrk	1700 9000 ei toteudu	1800 9000 < 21	kk kk puolivuosi
Psykologiyksikkö						
<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaat 	K/T	1039	1000	1000	1100	kk kk

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2018	TA 2019	Arvio TOT 2019	TA 2020	Seuranta- väli
<ul style="list-style-type: none"> käynnit Jono < 21 vrk 	K/T S/P	4392 kiireisasiakas < 2 vrk	3500 < 21 vrk	toteutuu ei toteudu	3500 < 21	puolivuosi
Esi- ja perusopetuksen ja toisen asteen psykologit						
<ul style="list-style-type: none"> asiakkaat Käynnit 	K/T K/T	1998 7674	4000 6000	1900 7500	3000 7500	kk kk
Opiskelijahuoltolain palvelutakuu: palveluihin pääsy < 7 vrk	S/P	90 % toteutuu	95 %	90 %	100 %	puolivuosi
Perheoikeudellinen yksikkö						
<ul style="list-style-type: none"> sopimuksia määrä henkilöitä - elatussopimuksia - huolto- ja tapaamissopimuksia - sopimuksia lapsen huollosta - tapaamissopimuksia 			tasainen tasainen seurantamittari seurantamittari seurantamittari seurantamittari	5800 5500 2000 1800 1000 1000	nousee nousee nousee nousee nousee nousee	puolivuosi
Päihdehuollon asumispalveluiden ostopalvelujen asiakkaiden määrä, poikkileikkaus:	V	232	nouseva	283	laskeva	kk
<ul style="list-style-type: none"> tehostettu palveluasuminen palveluasuminen tuettu asuminen 	K/T K/T K/T	38 45 150	tasainen tasainen nouseva laskeva	48 45 190 ei toteudu 4000	laskeva nouseva laskeva laskeva	kk kk kk kk
Päihdehuollon asumispalveluiden omien yksiköiden yksiköissä asiakkaiden määrä, poikkileikkaus:	V	186	tasainen	187	tasainen	kk
<ul style="list-style-type: none"> tehostettu palveluasuminen/laitosasuminen palveluasuminen tuettu asuminen asumisvuorokaudet (kumulatiivinen) 	K/T K/T K/T	15 68 104	tasainen tasainen nouseva laskeva	19 63 105 65000	tasainen tasainen nouseva laskeva	kk kk kk kk
Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden ostopalvelujen asiakkaiden määrä, poikkileikkaus:	V	575	laskeva	600	laskeva	kk
<ul style="list-style-type: none"> tehostettu palveluasuminen palveluasuminen tuettu asuminen 	K/T K/T K/T	167 213 197	laskeva tasainen laskeva laskeva	170 210 220 13000	laskeva tasainen laskeva laskeva	kk kk kk kk
Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden omien yksiköiden asiakkaiden määrä, poikkileikkaus						
<ul style="list-style-type: none"> tuettu asuminen asumisvuorokaudet (kumulatiivinen) 	K/T		tasainen tasainen	toteutuu 22 toteutuu 7900	tasainen tasainen	kk kk
Sosiaalityö						
Aikuissosiaalityö						
<ul style="list-style-type: none"> Aikuissosiaalityön asiakassuunnitelmat Aikuissosiaalityön palvelutarpeen arvioinnit 		..	lähtötaso lähtötaso	700 500	nouseva 900 nouseva 700	kk kk

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2018	TA 2019	Arvio TOT 2019	TA 2020	Seuranta- väli
Palveluohjaus <ul style="list-style-type: none"> Toimeentulotukea saavien kotitalouksien määrä Toimeentulotuen eurot (Täydentävä, ehkäisevä, kuntouttavan kaikki eri muodot; kumulatiivinen, ei pakolaisten ja paluumuuttajien toimeentuloki) Myönnetyt sosiaaliset luotot 		3595	3 400	toteutuu	3900	kk
		1 557 763	1 448 000	ylittyy	2 014 000	kk
		..	lähtötaso	26	40	neljännes- vuosittain
Toimeentulotuen palvelutakuut: <ul style="list-style-type: none"> Muu kuin kiireellinen tapaus Pääsy keskustelemaan toimeentulotuesta sosiaalityöntekijän tai -ohjaajan kanssa 	L/V	toteutuu	toteutuu	toteutuu	toteutuu	puolivuosi
	L/V	toteutuu	toteutuu	pääosin toteutuu	toteutuu	puolivuosi
Lapsiperhesosiaalityö <ul style="list-style-type: none"> Lastensuojeluilmoitusten määrä Lastensuojeluilmoitusten kohteena olevien lasten määrä Lapsiperhesosiaalityön palvelutarpeen arvioinnit Lapsiperhesosiaalityön asiakassuunnitelmat Erytystä tukea tarvitsevien lasten määrä Erytystä tukea saavan lapsen asiakassuunnitelmat Perhetyö, palvelun piirissä olevien <ul style="list-style-type: none"> lapsiperheiden määrä erityistä tukea saavien lasten perheiden määrä 	K/T	6509	6200	kasvaa 6500	6900	kk
	K/T	3163	2800	kasvaa 3000	3200	kk
		..	lähtötaso	200	400	kk
	K/T	..	lähtötaso	300	400	kk
		1006	800	kasvaa 1000	1200	kk
		..	lähtötaso	500	1400	-
	K/T	112	250	ylittyy	550	kk
					260	
					60	
					200	
<ul style="list-style-type: none"> Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukainen palvelutakuu <ul style="list-style-type: none"> lastensuojelutarpeen välitön tilannearvio lastensuojelutarpeen selvityksen viireille tulo lastensuojelutarpeen selvitys valmis 	L/V	toteutuu	toteutuu	toteutuu	toteutuu	puolivuosi
		..	< 7 vrk	lähes toteutuu	toteutuu	
		..	< 3 kk	lähes toteutuu	toteutuu	
Lastensuojelu						
Lastensuojelun avohuolto <ul style="list-style-type: none"> asiakkaana olevat 0-17-vuotiaat asiakassuunnitelmat Lastensuojelun tehostettu perhetyö <ul style="list-style-type: none"> perheiden määrä (kumulatiivinen, v. 2018 saakka lastensuojelun perhetyö ja intensiiviperhetuki) 	L/V	1530	1400	laskee-1250	laskeva 1200	kk
	L/T	..870	lähtötaso	laskee-420	450	kk
		205	300	laskee-350	300	kk
		311	300	alittuu-225	270	kk

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2018	TA 2019	Arvio TOT 2019	TA 2020	Seuranta- väli
• Vuoden aikana huostaan otetut lapset	L/T	47	pysyy ennallaan	ylittyy 65	tasainen	kk
• Avohuollon sijoitukset yhteensä						kk
o omiin vastaanottokoteihin	L/V	52	laskeva	ei toteudu 57	laskeva	kk
o omiin pitkäaikaislaitoksiin	L/V	14	laskeva	ei toteudu- nousee 20	laskeva	kk
o päivystysperheisiin	L/V	29	nouseva	toteutuu 35	tasainen	kk
o ostopalvelulaitokseen	L/V	..	laskee 2018 tasosta	toteutuu 25	laskeva	kk
Ostopalvelulaitoksien menot, yhteensä (tuhat euroa)		148	laskeva	ei toteudu 243	laskeva	
• Kiireelliset sijoitukset yhteensä						
o omiin vastaanottokoteihin	L/V	73	laskee v. 2018 tasosta	ei toteudu- nousee 180	laskee	kk
o omiin pitkäaikaislaitoksiin	L/V	8	tasainen	ei toteudu- kasvaa 80	kasvaa	kk
o päivystysperheeseen		30	laskeva	ei toteudu- kasvaa 20	laskeva	kk
o muuhun perheeseen	L/V	..	nouseva	toteutuu 30	nouseva	kk
o ostopalvelulaitokseen	L/V	17	tasainen	ei toteudu- kasvaa 15	nouseva	kk
Ostopalvelulaitoksien menot, yhteensä (tuhat euroa)		385	laskee 2018 tasosta	toteutuu 15	laskeva	kk
			laskeva	toteutuu 180	laskeva	
Lastensuojelun sijaishuolto						
• Sijoitettujen huostaan otettujen lasten määrä poikkileikkausajankohtana yhteensä	L/V	377	laskeva	ei toteudu- kasvaa 60	laskeva	kk
• omat laitokset	K/T	61	laskeva	toteutuu – 59	nouseva	kk
• ostopalvelulaitokset	L/V	104	laskeva	ei toteudu – tasainen 104	laskeva	kk
• perhehoito	L/V	212	nouseva	toteutuu	nouseva	kk
• toimeksiantosuhteinen perhehoito	L/V	188	nouseva	toteutuu 210	nouseva	kk
• ammatilliset perhekodit		24	nouseva	ei toteudu – tasainen 24	tasainen	kk
• Huostaanotettujen lasten sijoitusten kustannukset (tuhat euroa)	L/V	31483	laskeva	kasvaa	laskeva	neljännes- vuosi
• laitoshoido	L/V		laskeva	ei toteudu - kasvaa	laskeva	
o omat lastenkodit		10591	tasainen	toteutuu	nouseva	
o ostopalvelulaitokset	T/T	11882	laskeva	ei toteudu-kasvaa	laskeva	
• perhehoito						
o toimeksiantosuhteinen perhehoito	L/V	6236	nouseva	ei toteudu-tasainen	nouseva	
o ammatillinen perhekoti		2774	nouseva	ei toteudu-laskee	nouseva	
• Lakkautetut huostaanotot		11	seurantamittari	5	nouseva	puolivuosi
Jälkihuolto 18-24 v.						
• tukiasumisen piirissä olevien nuoret	S/P	85	tasainen	ei toteudu-laskee 63	nouseva	kk
• Sijoitettut jälkihuollettavat nuoret poikkileikkausajankohtana yhteensä	L/V	21	laskeva	ei toteudu- kasvaa 27		

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2018	TA 2019	Arvio TOT 2019	TA 2020	Seuranta- väli
<ul style="list-style-type: none"> • omat laitokset • ulkopuoliset laitokset • perhehoito <ul style="list-style-type: none"> • toimeksiantosuhteinen perhehoito • ammatillinen perhekoti 	L/V L/V K/T L/V	0 11 10 0	laskeva tasainen laskeva tasainen tasainen	toteutuu toteutuu ei toteudu-tasainen ei toteudu-nousee 16 toteutuu	tasainen tasainen tasainen tasainen tasainen	kk kk kk kk kk
Varsinais-Suomen sovittelutoimisto						
• sovittelualoitteiden määrä	K/T	1265	800	1200	900	kk
Turun seudun tulkkikeskus						
• tulkkauksetunten määrä	K/T	43398	40 000	37410	40000	kk
• käännössivujen määrä	K/T	6218	6 000	4900	5000	
Koko palvelualueen yhteiset:						
Asiakastytyväisyyskyselyt:						
• kouluarvosana (ka) asteikko 1-10	L/V	8,8	parempi kuin 2018	toteutuu	parempi kuin 2019	vuosi
• palvelun arviointi (ka) asteikko 1-5	L/V	4,5	parempi kuin 2018	toteutuu	parempi kuin 2019	vuosi

Tunnusluvun tyyppi:
V= Volyymi
L/V=Laatu/vaikuttavuus
S/P=Saataavuus/peittävyys
T/T=Tuottavuus/taloudellisuus